

УДК: 657.47:658.1

DOI: 10.31651/2076-5843-2020-3-71-81

ПАВЛОВА Галина Євгеніївна

доктор економічних наук, академік АЕНУ,
Дніпровський державний аграрно-економічний
університет, м. Дніпро, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1400-7348>
halynapavlova@ukr.net

БАРДАДИМ Марія Василівна

кандидат економічних наук,
Дніпровський державний аграрно-економічний
університет, м. Дніпро, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6067-9129>
morant09.aa@gmail.com

ВОЛЧАНСЬКА Людмила Валентинівна

кандидат економічних наук,
Дніпровський державний аграрно-економічний
університет, м. Дніпро, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4362-4986>
p4tm7u@gmail.com

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ РІВНЯ ВИТРАТ НА ВИКОНАННЯ РОБІТ ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено методику аналізу рівня витрат на виконання робіт підприємства, а саме вивчено показники витрат на виконання робіт та порівняно показники доходів та витрат на виконання робіт, проаналізовано динаміку собівартості реалізованих робіт, динаміку валового доходу від реалізації робіт та рівень витрат підприємства на виконання окремих замовлень. Встановлені та досліджені причини динаміки окремих складових витрат за елементами підприємства.

Ключові слова: аналіз, підприємство, методика, виконання робіт, динаміка, дохід, витрати, реалізація, собівартість.

Постановка проблеми. Витрати виробництва характеризують такі показники, як ефективність роботи, раціональність споживання матеріалів та обладнання, використання енергії та робочої сили тощо, які безпосередньо впливають на діяльність підприємства. Натомість детальний аналіз процесу виробництва ідентифікує недоліки облікового процесу та передбачає виявлення напрямів можливих шляхів удосконалення та попередження виникнення проблем у майбутньому. Адже саме шляхом детального аналізу і належної організації обліку можна забезпечити високий рівень економічного рівня підприємства, а також, через зіставлення з доходами, достовірно оцінити результати діяльності підприємства з подальшим виявленням внутрішніх резервів їх поліпшення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем аналізу витрат на виконання робіт підприємства присвячені праці провідних вітчизняних та зарубіжних економістів, таких як Ф.Ф. Бутинець, Н. О. Гура, Г. М. Давидов, М. А. Болюх, А. Г. Загородній, Л. О. Кадуріна, М. А. Нашкерська, М. С. Пушкар, В. В. Сопко, Ю.С. Цал-Цалко та інші.

Щодо доцільності та актуальності питання проведення досліджень аналізу витрат погоджуємося з думкою Д.А. Панкова та Л.С. Воскресенської [4], які вважають, що одним з недоліків сучасного аналізу є його фрагментарність і відсутність методики, що дозволяє оцінити не

стільки фактичний стан і результативність господарської діяльності, а безперервний процес руху ресурсів, що обслуговують процес виробництва.

Науковці також наголошують на тому, що «система аналізу повинна бути націлена не тільки на забезпечення інформацією процесу прогнозування, а й реалізацію поставлених стратегічних задач» [3, с. 154].

Каламбет С. В., Привалова Л. В., Сергієнко М. М. до основних завдань відносять: «оцінка причин змін їх абсолютних величин і питомих витрат (собівартості продукції, робіт, послуг) у порівнянні з планом (бюджетом), з даними попереднього звітного періоду, з даними інших однотипних підрозділів; виявлення впливу на витрати і собівартість продукції, робіт або послуг внутрішніх і зовнішніх факторів, розрахунок упущених можливостей зниження собівартості робіт і очікуваного зростання ефективності виробництва за рахунок кращого використання основних засобів, трудових, матеріальних і енергетичних ресурсів» [2].

Сінельнікова Х.В. [6], систематизувавши дані дослідженої літератури, характеризує завдання аналізу витрат за елементами та статтями калькуляції та вказує на важливість класифікації підприємства за матеріало-, фондо-, енерго- або трудомісткістю ресурсів виробництва. Крім того, виявлення впливу різних факторів на величину витрат за окремими статтями має бути одним із завдань під час формування методики аналізу витрат виробництва підприємств.

Здійснюючи аналіз підприємство повинно бути націлене на отримання певного результату, який Т.І. Досій визначає як «оптимізація структури витрат, розрахунок резервів зниження собівартості та розробка заходів спрямованих на освоєння виявлених резервів»[1].

Це свідчить про певну зацікавленість дослідників даним питанням і необхідність проведення досліджень та внесення відповідних пропозицій, коректив щодо методики аналізу рівня витрат на виконання робіт підприємства.

Метою статті є наукове обґрунтування необхідності дослідження методики аналізу рівня витрат на виконання робіт підприємства, а саме порівняння показників доходів та витрат на виконання робіт, дослідження динаміки собівартості реалізованих робіт, динаміки валового доходу від реалізації робіт та рівня витрат підприємства на виконання окремих замовлень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для підприємства, що здійснює виконання ремонтних робіт, основними показниками, що оцінюють витрати, є витрати на виконання ремонтних робіт і собівартість реалізованих ремонтних робіт. Проаналізуємо динаміку даних показників витрат ТОВ «Дніпро ремонт» в I півріччі 2019 року в порівнянні з I півріччям 2018 року. Зазначені показники та дослідження їх динаміки представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

**Показники витрат на виконання робіт ТОВ «Дніпро ремонт»
за I півріччя 2018 та 2019 рр.**

Показник	I півріччя 2019 року	I півріччя 2018 року	Відхилення від попереднього періоду	
			абсолютне	відносне, %
1. Витрати на виконання ремонтних робіт, тис. грн.	2532,5	2747,4	214,9	8,5
2. Собівартість реалізованих ремонтних робіт, тис. грн.	2624,1	2897,5	273,4	10,4
3. Залишки незавершеного виробництва (витрат) на незавершені замовлення на кінець періоду, тис. грн.	137,4	75,6	- 61,8	- 45,0

Виконані розрахунки свідчать про збільшення абсолютних показників витрат ТОВ «Дніпро ремонт» у розглянутому періоді. Так, витрати на виконання ремонтних робіт збільшилися в I півріччі 2019 року в порівнянні з I півріччям 2018 року на 214,9 тис. грн. або на

8,5 %. Собівартість реалізованих ремонтних робіт за той же період підвищилась на 273,5 тис. грн. або на 10,4 %. Варто також звернути увагу на зменшення залишків витрат по завершених замовленнях на кінець періоду з 137,4 тис. грн. до 75,6 тис. грн., тобто на 61,8 тис. грн. або на 45,0 %, що окремо варто визнати явищем позитивним.

Збільшення обсягу витрат на виконання робіт і собівартості реалізованих робіт як таке не є негативним явищем, адже абсолютне збільшення таких показників може свідчити як про підвищення рівня витрат, так й про збільшення фізичного обсягу виконаних і реалізованих робіт. Відповідно аналіз динаміки показників витрат має бути здійснений в порівнянні із аналізом динаміки доходу підприємства від реалізації ремонтних робіт. Важливим відносним показником, який дозволяє проаналізувати відносну динаміку витрат підприємства, що здійснює ремонтні роботи, є показник витрат на 1 грн. реалізації робіт.

Дослідження динаміки даного показника дозволить реально оцінити динаміку рівня витрат підприємства, тобто із врахуванням змін фізичного обсягу виконаних робіт [7].

$$K_{\text{витрат}} = \frac{\text{Собівартість реалізованих робіт}}{\text{Чистий дохід від реалізації робіт}}. \quad (1)$$

В таблиці 2 представлено аналіз динаміки чистого доходу від реалізації ремонтних робіт, собівартості реалізованих робіт, а також розрахунок та аналіз динаміки показника витрат на 1 грн. реалізації робіт.

Таблиця 2

Порівняння показників доходів та витрат на виконання робіт ТОВ «Дніпро ремонт» за I півріччя 2018 та 2019 років

Показник	I півріччя 2018 року	I півріччя 2019 року	Відхилення від попереднього періоду	
			абсолютне	відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації робіт з технічного обслуговування та ремонту електротехнічного обладнання, тис. грн.	3897,4	4454,9	557,5	14,3
2. Собівартість реалізованих ремонтних робіт, тис. грн.	2624,1	2897,5	273,4	10,4
3. Витрати на 1 грн. реалізованих ремонтних робіт, грн.	0,673	0,650	- 0,023	- 3,4

Таким чином, порівняння динаміки доходу від реалізації робіт і собівартості реалізованих робіт дозволяє стверджувати про позитивну динаміку рівня витрат на виконання ремонтних робіт в ТОВ «Дніпро ремонт». Темпи зростання чистого доходу від реалізації ремонтних робіт у I півріччі 2019 року в порівнянні з I півріччям 2018 року становлять 14,3 %, що перевищує темпи зростання собівартості реалізованих робіт за той же період у розмірі 10,4 %. Відповідно позитивною динамікою характеризується відносний показник, що оцінює рівень витрат на реалізовані роботи, – витрати на 1 грн. реалізованих ремонтних робіт. Даний показник зменшився в I півріччі 2019 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 0,023 грн. або на 3,4 % і склав 0,65 грн. на 1 грн. реалізованих ремонтних робіт.

Враховуючи, що собівартість реалізованих ремонтних робіт є добутком чистого доходу від реалізації робіт і витрат на 1 грн. реалізованих ремонтних робіт, виконаний вище аналіз може бути доповнений факторним аналізом, відповідні розрахунки якого представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

**Дослідження динаміки собівартості реалізованих робіт ТОВ «Дніпро ремонт»
за I півріччя 2019 року в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року**

Показник	Витрати 1 грн. реалізованих ремонтних робіт, грн.	Чистий дохід від реалізації ремонтних робіт, тис. грн.	Собівартість реалізованих ремонтних робіт, тис. грн.	Вплив факторів, тис. грн.
I півріччя 2018 року	0,673	3897,4	2624,1	
За рівня витрат на 1 грн. реалізованих робіт 2018 р. та обсягів реалізованих робіт 2019 р.	0,673	4454,9	2998,1	+ 374,0
I півріччя 2019 р.	0,650	4454,9	2897,5	- 100,6
Загальна динаміка, тис. грн.				+ 273,4

За даними виконаних розрахунків собівартість реалізованих ремонтних робіт збільшилась на 374,0 тис. грн. за рахунок обсягу реалізованих ремонтних робіт і скоротилась 100,6 тис. грн. за рахунок зменшення рівня витрат 1 грн. реалізованих робіт. В цілому собівартість реалізованих робіт збільшилась на 273,4 тис. грн., але скорочення собівартості реалізованих робіт за рахунок відносного зменшення рівня витрат на 1 грн. реалізованих робіт є безперечно явищем позитивним.

Порівняння чистого доходу від реалізації робіт та собівартості таких робіт формують показник фінансового результату від виконання та реалізації робіт – валовий дохід від реалізації робіт. Розмір даного показника принципово залежить від рівня витрат на реалізовані роботи.

Залучення до системи показників валового доходу від реалізації робіт дозволяє також розрахувати показники рентабельності, що відносно оцінюють рівень отриманого фінансового результату – прибутку [8].

1. Рентабельність реалізації ремонтних робіт:

$$R_{\text{реалізації}} = \frac{\text{Валовий дохід від реалізації робіт}}{\text{Чистий дохід від реалізації робіт}}. \quad (2)$$

2. Рентабельність витрат на реалізовані ремонтні роботи:

$$R_{\text{витрат}} = \frac{\text{Валовий дохід від реалізації робіт}}{\text{Собівартість реалізованих робіт}}. \quad (3)$$

Відповідно аналіз рівня витрат ТОВ «Дніпро ремонт» варто продовжити розрахунками і оцінкою динаміки валового доходу від реалізації ремонтних робіт, а також розрахунком показників рентабельності реалізації ремонтних робіт і витрат на реалізовані ремонтні роботи.

В таблиці 4 представлений розрахунок і аналіз динаміки валового доходу від реалізації ремонтних робіт, а також розрахунок та оцінка динаміки показників рентабельності ТОВ «Дніпро ремонт» в I півріччя 2019 року в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року.

Таким чином, валовий дохід від реалізації ремонтних робіт ТОВ «Дніпро ремонт» збільшився в I півріччі 2019 року в порівнянні з I півріччям 2018 року на 284,1 тис. грн. або на

22,3 %. Рентабельність реалізації ремонтних робіт підвищилась на 2,7 % з 32,3 % до 35,0 %, а рентабельність витрат на реалізовані ремонти підвищилась на 5,2 % – з 48,5 % до 53,7 %. Динаміка розрахованих показників рентабельності свідчить про позитивні зміни щодо рівня витрат на виконання робіт, тобто про оптимізацію таких витрат.

Таблиця 4

Показники валового доходу від реалізації ремонтних робіт і рентабельності ТОВ «Дніпро ремонт» за I півріччя 2018 та 2019 років

Показник	I півріччя 2018 року	I півріччя 2019 року	Відхилення від попереднього періоду	
			абсолютне	відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації робіт з технічного обслуговування та ремонту електротехнічного обладнання, тис. грн.	3897,4	4454,9	557,5	14,3
2. Собівартість реалізованих ремонтних робіт, тис. грн.	2624,1	2897,5	273,4	10,4
3. Валовий дохід від реалізації ремонтних робіт, тис. грн.	1273,3	1557,4	284,1	22,3
4. Рентабельність реалізації ремонтних робіт, %	32,3	35,0	+ 2,7	x
5. Рентабельність витрат на реалізовані ремонтні роботи, %	48,5	53,7	+ 5,2	x

Враховуючи, що валовий дохід від реалізації ремонтних робіт є добутком чистого доходу від реалізації робіт і рентабельності реалізації ремонтних робіт, виконаний вище аналіз може бути доповнений факторним аналізом валового доходу від реалізації ремонтних робіт.

Відповідні розрахунки факторного аналізу представлені в таблиці 5.

Таблиця 5

Динаміка валового доходу від реалізації робіт ТОВ «Дніпро ремонт» за I півріччя 2019 року в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року

Показник	Рентабельність реалізації ремонтних робіт, %	Чистий дохід від реалізації ремонтних робіт, тис. грн.	Валовий дохід від реалізації ремонтних робіт, тис. грн.	Вплив факторів, тис. грн.
I півріччя 2018 року	32,3	3897,4	1273,3	
За рівня рентабельності реалізації робіт 2018р. та обсягів реалізованих робіт 2019 р.	32,3	4454,9	1438,9	+ 165,6
I півріччя 2019 р.	35,0	4454,9	1557,4	+ 118,5
Загальна динаміка, тис. грн.				+ 284,1

Розрахунки свідчать, що валовий дохід від реалізації ремонтних робіт ТОВ «Дніпро ремонт» в I півріччі 2019 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року збільшився в цілому на 284,1 тис. грн., у тому числі на 165,6 тис. грн. за рахунок збільшення фізичного обсягу реалізації робіт і на 118,5 тис. грн. за рахунок підвищення рівня рентабельності реалізованих робіт.

Важливим етапом аналізу витрат є дослідження їх структури, що може бути здійснено за двома напрямками – за елементами витрат і за статтями калькуляції витрат.

Дослідимо структуру витрат і відповідні структурні зрушення у структурі витрат на виконання ремонтних робіт ТОВ «Дніпро ремонт» в I півріччі 2019 року в порівнянні з I півріччя 2018 року. Відповідне дослідження структури витрат за елементами витрат передбачає виокремлення класичних елементів витрат – матеріальних витрат, витрат на оплату праці, витрат на соціальні заходи, витрат на амортизації та інших операційних витрат.

Відповідні аналітичні розрахунки представлені в таблиці 6.

Таблиця 6

Витрати на виконання ремонтних робіт ТОВ «Дніпро ремонт» за елементами витрат в I півріччі 2019 року в порівнянні з I півріччям 2018 року, тис. грн.

Показник	I півріччя 2018 року		I півріччя 2019 року		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн.	%	абсолют-не, тис. грн.	віднос-не, %	структур-не, %
1. Матеріальні витрати	341,5	13,5	336,7	12,3	- 4,8	- 1,4	- 1,2
2. Витрати на оплату праці	1195,5	47,2	1319,3	48,0	123,8	10,4	+ 0,8
3. Витрати на соціальні заходи	263,0	10,4	290,2	10,6	27,2	10,3	+ 0,2
4. Витрати на амортизацію	541,4	21,4	621,7	22,6	80,3	14,8	+ 1,2
5. Інші операційні витрати	191,1	7,5	179,5	6,5	- 11,6	- 6,1	- 1,0
Усього витрати на виконання ремонтних робіт	2532,5	100,0	2747,4	100,0	214,9	8,5	0,0

Розрахунки показників структури витрат на виконання ремонтних робіт ТОВ «Дніпро ремонт» показали, що найбільшою питомою вагою серед витрат за елементами відрізняються витрати на оплату праці і витрати на амортизацію. Варто також зазначити, що за трьома статтями наявне абсолютне та відносне збільшення витрат в I півріччі 2019 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Так, витрати на оплату праці збільшилися на 123,8 тис. грн або на 10,4 %, витрати на соціальні заходи збільшилися на 27,2 тис. грн. або на 10,3 %, а витрати на амортизацію – на 80,3 тис. грн або на 14,8 %. У той же час матеріальні витрати зменшилися на 4,8 тис. грн або на 1,4 %, інші операційні витрати – на 11,6 тис. грн або на 6,1 %.

Що стосується структурних зрушень у структурі витрат за елементами, то наявне несуттєве скорочення питомої ваги матеріальних витрат і інших операційних витрат і відповідне збільшення питомої ваги витрат на оплату праці, витрат на соціальні заходи і витрат на амортизацію.

Що стосується зменшення абсолютної суми і відповідно питомої ваги інших операційних витрат, то основною причиною такої динаміки є зменшення кількості випадків залучення сторонніх підрядників до виконання ремонтних робіт на користь самостійного виконання таких робіт, у тому числі завдяки придбання нового обладнання. Частково такі зміни й спричинили збільшення питомої ваги витрат на оплату праці і відповідно витрат на соціальні заходи [5].

Іншим напрямом дослідження структури витрат є виокремлення витрат за статтями калькуляції. В ТОВ «Дніпро ремонт» наявне виокремлення таких витрат на виконання ремонтних робіт за статтями калькуляції – прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату

праці, нарахування єдиного соціального внеску, інші прямі витрати, а також комплексна стаття калькуляції – загальновиробничі витрати. Останню статтю варто розглянути, виокремивши змінні та постійні загальновиробничі витрати.

У таблиці 7 представлено розрахунки щодо дослідження структури витрат на виконання ремонтних робіт ТОВ «Дніпро ремонт» за статтями калькуляції, а також дослідження відповідних структурних зрушень.

Таблиця 7

Витрати на виконання ремонтних робіт ТОВ «Дніпро ремонт» за статтями калькуляції в I півріччі 2019 року в порівнянні з I півріччям 2018 року, тис. грн.

Показник	I півріччя 2019 року		I півріччя 2018 року		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн.	%	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	структурне, %
1. Прямі матеріальні витрати	169,4	6,7	185,9	6,8	16,5	9,7	+ 0,1
2. Прямі витрати на оплату праці	943,0	37,2	1031,8	37,5	88,8	9,4	+ 0,3
3. Витрати на соціальні заходи	207,5	8,2	227,0	8,3	19,5	9,4	+ 0,1
4. Інші прямі витрати	94,3	3,7	79,4	2,9	- 14,9	- 15,8	- 0,8
5. Загально виробничі витрати, у тому числі	1118,3	44,2	1223,3	44,5	105,0	9,4	+ 0,3
5.1. змінні	289,5	11,5	305,4	11,1	15,9	5,5	- 0,4
5.2. постійні	828,8	32,7	917,9	33,4	89,1	10,8	+ 0,7
Усього витрати на виконання ремонтних робіт	2532,5	100,0	2747,4	100,0	214,9	8,5	0,0

Розрахунки показників структури витрат за статтями калькуляції свідчать про те, що найбільшою питомою вагою відрізняються такі статті калькуляції як прямі витрати на оплату праці і загальновиробничі витрати.

Оцінюючи абсолютні та відносні зміни окремих складових витрат за статтями калькуляції, варто відзначити абсолютне та відносне збільшення в I півріччі 2019 року в порівнянні з I півріччя 2018 року всіх складових, окрім інших прямих витрат. Зменшення за статтею інші прямі витрати пояснюється зменшенням кількості випадків залучення сторонніх підрядників до виконання ремонтних робіт на користь самостійного виконання таких робіт. Суттєве збільшення суми постійних загальновиробничих витрат пояснюється збільшенням суми амортизаційних відрахувань від вартості виробничого обладнання у зв'язку із придбанням нового обладнання для виконання ремонтних робіт.

Що стосується структурних зрушень у структурі витрат за статтями калькуляції, то суттєві зміни в I півріччі 2019 року в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року відсутні. Найвніше лише зменшення питомої ваги статті «інші прямі витрати» на 0,8 % на користь інших статей калькуляції. Причина таких структурних зрушень вище вже була встановлена.

Окремим етапом аналізу витрат на виконання ремонтних робіт є також дослідження рівня витрат на об'єкти обліку витрат – окремі замовлення, що здійснюється на підставі даних аналітичного обліку.

В таблиці 8 виконано аналіз рівня витрат на виконання окремих ремонтних замовлень на ТОВ «Дніпро ремонт» в жовтні 2019 року.

Дослідження рівня витрат ТОВ «Дніпро ремонт» на виконання окремих замовлень у жовтні 2019 року

Замовлення	Чистий дохід від реалізації замовлення, тис. грн.	Собівартість реалізованого замовлення, тис. грн.	Витрати на 1 грн. реалізації робіт, грн.	Відхилення від середнього рівня витрат на 1 грн. реалізації робіт	
				абсолютне, грн.	відносне, %
Замовлення 1	140,6	94,1	0,669	0,008	1,2
Замовлення 2	117,8	75,4	0,640	-0,021	- 1,3
Замовлення 3	108,4	72,8	0,672	0,011	1,7
Замовлення 4	95,5	65,3	0,684	0,023	3,5
Замовлення 5	74,2	43,4	0,585	- 0,076	- 11,5
Замовлення 6	62,1	39,1	0,630	- 0,031	- 4,7
Замовлення 7	46,6	30,7	0,659	-0,002	-0,3
Інші замовлення	76,3	55,9	0,733	0,072	10,9
Усього за місяць	721,5	476,7	0,661	0,0	0,0

Висновки. За підсумком проведених розрахунків були встановлені та досліджені причини динаміки окремих складових витрат за елементами ТОВ «Дніпро ремонт». Так, збільшення витрат за статтею витрати на амортизацію пояснюється придбанням нового обладнання для виконання ремонтних робіт, що й призвело до абсолютного збільшення витрат на амортизацію і відповідного збільшення питомої ваги даної складової витрат. Одночасно таке оновлення виробничого обладнання спричинило скорочення матеріальних витрат на утримання і ремонт виробничого обладнання, адже прямі матеріальні витрати не зменшились, про що свідчать розрахунки, представлені в таблиці 7.

В цілому такі абсолютні та структурні зміни варто визнати позитивними. Окремо варто відзначити структурні зрушення у структурі загальновиробничих витрат, адже відбулося скорочення питомої ваги змінних витрат і відповідне збільшення питомої ваги постійних витрат. Основної причиною таких змін варто визнати придбання нового виробничого обладнання, що призвело до збільшення суми витрат на амортизацію і відповідно до скорочення витрат на утримання та поточний ремонт виробничого обладнання. Оновлення виробничого обладнання є важливим напрямком оптимізації витрат підприємства, відповідно виявлені зміни варто визнати позитивними, а збільшення витрат на амортизацію у таких випадках є природнім.

Аналізуючи результати виконаних розрахунків, варто звернути увагу на окремі замовлення, за якими рівень витрат на 1 грн. реалізованих робіт суттєво відрізняється від середнього рівня, адже саме за цими замовленнями буде відрізнятися і рентабельність реалізації від її середнього рівня. Саме тому аналогічні розрахунки варто здійснювати в ході визначення вартості реалізації окремих видів ремонтних робіт.

Підвищення технічного рівня виробництва є одним з основних шляхів зниження витрат, який включає в себе впровадження нової прогресивної технології, підвищення рівня механізації й автоматизації виробничих процесів. При вивченні технічного рівня аналізується вплив на собівартість науково-технічних досягнень і передового досвіду. За кожним заходом розраховується економічний ефект, що виражається у зниженні витрат на виробництво.

Список використаних джерел

1. Досій Т.І. Методика аналізу витрат на виробництво та її удосконалення в сучасних умовах господарювання. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2012. №. 2. С. 356-360.
2. Каламбет С.В., Привалова Л.В., Сергієнко М.М. Методичні підходи щодо аналізу витрат підприємств локомотивного господарства залізничного транспорту України. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. 2006. №. 12. С. 237-240.
3. Кондрич В.І. Особливості теоретичних та методичних основ аналізу витрат виробництва на виноробному підприємстві. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2014. Т. 19, Вип. 2(3). С. 152-158.
4. Панков Д.А., Воскресенская Л.С. Бухгалтерский анализ: теория, методология, методики: пособие. Мн.: Элайда, 2008. 240 с.
5. Піскунова Н., Федорець М., Піскунова К. Аналіз витрат виробництва як важлива ланка ефективного управління промислового підприємства. Економічний аналіз. 2013. №. 13. С. 357-364.
6. Сінельнікова Х.В. Аналіз витрат за елементами та статтями калькуляції промислового підприємства. 2014. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/378/171.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Хомяк Т.Р. Аналіз витрат у контексті формування стратегії підприємства. Європейські перспективи. 2015. Вип. 5. С. 20-25.
8. Ющишина Л.О. Системний підхід до процесу формування методичних засад аналізу витрат. «Економічні науки». Серія «Облік і фінанси». Випуск 9 (33). Ч. 4. 2012. С. 437-446.

References

1. Dosij, T.I. (2012) Methods of analysis of production costs and its improvement in modern conditions of management. *Methods of analysis of costs of production and its improvement in modern conditions of management. Visnyk Chernivec'kogo torgovel'no-ekonomichnogo instytutu. Ekonomichni nauky.* vol. 2. pp. 356-360.
2. Kalambet, S.V., Pryvalova, L.V. and Sergijenko, M.M. (2006). Methodical Approaches to Cost Analysis of Railway Transport Locomotive Enterprises in Ukraine. *Visnyk Dnipropetrovs'kogo nacional'nogo universytetu zaliznychnogo transportu imeni akademika V. Lazarjana.* vol. №. 12. pp. 237-240.
3. Kondrych, V.I. (2014). Features of theoretical and methodological bases of the analysis of production costs at a winery. *Visnyk Odes'kogo nacional'nogo universytetu. Serija : Ekonomika.* T. 19, Vol. 2(3). pp. 152-158.
4. Pankov, D.A. and Voskresenskaya, L.S. (2008). *Bukhgalterskiy analiz: teoriya, metodologiya, metodiki [Accounting analysis: theory, methodology, methodologies].* Elayda, Minsk.
5. Piskunova, N. Fedorec', M. and Piskunova, K. (2013). Analysis of production costs as an important element of effective management of an industrial enterprise. *Ekonomichnyj analiz.* vol. 13. pp. 357-364.
6. Sinel'nikova, H.V. (2014). Cost analysis of the elements and costing items of an industrial enterprise, available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/378/171.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Homjak, T.R. (2015). Cost analysis in the context of enterprise strategy formation. *Jevropejs'ki perspektyvy.* Vol. 5. pp. 20-25.
8. Jushhyshyna, L.O. (2012). A systematic approach to the process of forming methodological bases of cost analysis. «*Ekonomichni nauky*». Serija «*Oblik i finansy*». vol. 9 (33). Ch. 4. pp. 437-446.

PAVLOVA Halyna

Dr. Sc. (Economics), Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine,
Dnipro State Agrarian University of Economics,
Dnipro, Ukraine

BARDADIM Maria

PhD (Economics),
Dnipro State Agrarian University of Economics,
Dnipro, Ukraine

VOLCHANS'KA Liudmyla

PhD (Economics),
Dnipro State Agrarian University of Economics,
Dnipro, Ukraine

METHOD OF ANALYSIS OF THE LEVEL OF EXPENSES FOR PERFORMANCE OF WORKS OF THE ENTERPRISE

Introduction. *Production costs are characterized by such indicators as efficiency, rational consumption of materials and equipment, energy and labor use, etc., which directly affect the activities of the enterprise. It is through detailed analysis and proper organization of accounting can ensure a high level of economic level of the enterprise, as well as, through comparison with income, reliably assess the results of the enterprise with the subsequent identification of internal reserves for their improvement.*

Purpose. *Carrying out the analysis, the company should be focused and get a certain result, which indicates a certain interest of researchers in this issue and the need for research and appropriate proposals, adjustments to the method of analyzing the level of costs for the work of the enterprise.*

Methods. *Substantiation of the need to study the method of analysis of the level of costs for the work of the enterprise, namely the comparison of income and costs of work, study of the dynamics of the cost of work performed, the dynamics of gross income from sales and the level of costs for individual orders.*

Results. *For an enterprise that performs repair work, the main indicators that estimate the costs are the cost of repair work and the cost of repairs. The increase in the cost of work and the cost of work performed as such is not a negative phenomenon, because the absolute increase in such indicators may indicate an increase in costs and an increase in the physical volume of work performed and sold. Accordingly, the analysis of the dynamics of cost indicators should be carried out in comparison with the analysis of the dynamics of the company's income from the implementation of repair work.*

An important relative indicator, which allows you to analyze the relative dynamics of the costs of the enterprise carrying out repair work, is the cost of uan implementation of works. Gross income from the implementation of repair work LLC "Dnipro Repair" increased in the first half of 2019 compared to the first half of 2018 by 284.1 thousand uan or 22.3%. The profitability of repairs increased by 2.7% from 32.3% to 35.0%, and the profitability of costs for repairs increased by 5.2% - from 48.5% to 53.7%. Calculations of indicators of the structure of costs for repair work of LLC "Dnipro remont" showed that the largest share among the costs by elements differ in labor costs and depreciation costs. It is also worth noting that under three articles there is an absolute and relative increase in costs in the first half of 2019 compared to the same period last year. Thus, labor costs increased by uan H 123.8 thousand. or by 10.4%, expenditures on social activities increased by uan 27.2 thousand. or by 10.3%,

and depreciation costs - by UAH 80.3 thousand. or by 14.8%. At the same time, material costs decreased by uan 4.8 thousand. or by 1.4%, and other operating expenses - by uan 11.6 thousand. or 6.1%.

Originality. As a result of the calculations, the reasons for the dynamics of individual components of costs by elements of LLC "Dnipro Repair" were established and investigated. Thus, the increase in depreciation expense is explained by the purchase of new equipment for repair work, which led to an absolute increase in depreciation costs and a corresponding increase in the share of this component of costs. At the same time, such an upgrade of production equipment led to a reduction in material costs for maintenance and repair of production equipment, as direct material costs did not decrease.

Conclusion. Improving the technical level of production is one of the main ways to reduce costs, which includes the introduction of new advanced technology, increasing the level of mechanization and automation of production processes.

Keywords: settlements, company, valuation, financing, coefficient, turnover, deviation, structure, asset.

Одержано редакцією: 16.08.2020
Прийнято до публікації: 18.09.2020